

Komentář vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice (4. část)

Ing. Jiří Sajner, znalec z oboru bezpečnosti práce,
se zvláštní specializací pro elektrická zařízení

Vrátím se ještě s důležitým upozorněním na povinnosti zkušební komise, a to zejména v případech, kdy jsou zkoušky vykonávány zkušební komisí jiné organizace.

Ve Vyhlášce je v § 14 odst. 1 písm. b) uvedeno, že předmětem zkoušek a přezkoušení jsou – cituji: „...místní pracovní a technologické postupy, provozní a bezpečnostní pokyny, příkazy, směrnice a návody k obsluze, které souvisejí s činností na elektrickém zařízení příslušného druhu a napětí, kterou má zkoušený pracovník vykonávat nebo řídit...“ **A tak je nezbytné, aby externí zkušební komise měla tyto dokumenty k dispozici.**

V praxi se však bohužel vyskytuje postup, kdy externí zkušební komise tyto dokumenty nemají k dispozici, a tak to obvykle řeší tak, že do dokladů ze zkoušky (zápisu) vkládají dovětek, že tuto povinnost proti pracovníkovi musí splnit jeho organizace. Tím si vytvářejí vlastně pro sebe alibi, ale ve skutečnosti to v praxi znamená, že organizace, která pracovníka ke zkoušce nebo přezkoušení vyslala, pochybila, protože zkušební komisi předepsané doklady nedala. A je tady uzavřený kruh. Bez ověření zmíněných dokladů podle § 14 odst. 1 písm. b) Vyhlášky nemůže osvědčení nabýt platnosti. Externí zkušební komise podklady nedostala a vlastní organizace na jejich ověření nemá možnost, jak by požadavek Vyhlášky mohla splnit, neboť nemá pro ustanovení vlastní zkušební komise kvalifikované pracovníky. Vždyť protože nemá možnost ustavit vlastní zkušební komisi, zadala si vyzkoušení externě. **Proto musí vysílající organizace na tuto podmínku důsledně dbát.**

Často se také nesprávně stává, že externí zkušební komise zkoušenému pracovníkovi osvědčení již vydá a ten je přesvědčen, že je vše tak, jak má být, a že je to vše v pořádku. Vždy platí, že externí zkušební komise osvědčení pouze formuluje a vydá s tím, že osvědčení nabývá platnosti až okamžikem, kdy je potvrzeno organizací pracovníka.

Osvědčení a všechny příslušné doklady o zkoušce nebo přezkoušení **musí externí zkušební komise předat vždy jen žadateli, který si ověření u ní zadal.** V každém případě by měla tato komise žadatele (organizaci) upozornit na podmínky platnosti osvědčení. **Upozornění:**

Znovu připomínám, že tyto externí zkušební komise nemají kompetenci vydávat osvědčení, které by mělo okamžitou platnost, protože **kompetenci vydat osvědčení má pouze**

organizace pracovníka (viz § 15 odst. 1 Vyhlášky). Teprve podpisem odpovědného pracovníka organizace nabývá osvědčení platnosti. Porušení tohoto požadavku Vyhlášky může v budoucnu zakládat rozpory při posuzování plnění povinností organizace proti pracovníkovi např. při pracovních úrazech apod.

§ 7 Pracovníci pro řízení činnosti

(1) *Pracovníci pro řízení činnosti jsou pracovníci znalí s vyšší kvalifikací, kteří:*

- splňují požadavky pro pracovníky uvedené v § 6 odst. 1 nebo v § 5 odst. 1,*
- mají alespoň nejkratší požadovanou praxi uvedenou v příloze 1,*
- prokázali složením další zkoušky v rozsahu stanoveném v § 14 odst. 1 znalosti potřebné pro řízení činnosti.*

(2) *Zkoušku uvedenou v odst. 1 je povinná zajistit organizace; dále je povinná zajistit nejméně jednou za tři roky přezkoušení pracovníků pro řízení činnosti.*

(3) *Zkoušení nebo přezkoušení provede organizací pověřená tříčlenná zkušební komise, jejíž nejméně jeden člen musí mít kvalifikaci uvedenou v § 8 nebo § 9. Komise o tom pořídí zápis podepsaný jejími členy. O termínu a místě konání zkoušek nebo přezkoušení prokazatelně uvědomí organizace příslušný orgán dozoru alespoň čtyři týdny před jejich konáním. Pozn.:*

Příslušným orgánem dozoru se rozumějí orgány dozoru uvedené v § 1 a § 3 odst. 2 zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce v aktuálním znění.

Jde o vyšší kvalifikační stupeň zařazený do kategorie pracovníků znalých s vyšší kvalifikací.

Ke zkouškám musí být vybírání organizací jen pracovníci s dostatečnou praxí (předepsanou nejkratší praxí podle přílohy 1 Vyhlášky) na elektrických zařízeních příslušného druhu a napětí. Rozsah zkoušky je dán v § 14 Vyhlášky, přičemž se přihlíží k rozsahu dříve vykonaných zkoušek.

Přezkoušení pracovníků vykonává opět tříčlenná zkušební komise pověřená organizací. Platí zde opět stejná vysvětlení, jako jsou uvedena k § 6 odst. 3 Vyhlášky. O termínu a místě konání zkoušek nebo přezkoušení musí organizace prokazatelně uvědomit příslušný orgán dozoru. Které orgány dozoru je třeba považovat za příslušné, je uvedeno v poznámce – viz výše – k § 7 Vyhlášky.

Za prokazatelnou formu oznámení zkoušek nebo přezkoušení příslušným orgánům

dozoru je možné považovat např. doporučený dopis, zpětně potvrzený příjem faxu nebo mailu apod.

§ 8 Pracovníci pro řízení činnosti vykonávané dodavatelským způsobem a pracovníci pro řízení provozu

(1) *Pracovníci pro řízení činnosti vykonávané dodavatelským způsobem jsou pracovníci znalí s vyšší kvalifikací, kteří:*

- splňují požadavky pro pracovníky uvedené v § 7 odst. 1 nebo v § 6 odst. 1,*
- mají alespoň nejkratší požadovanou praxi uvedenou v příloze 1,*
- prokázali složením další zkoušky v rozsahu stanoveném v § 14 odst. 1 znalosti potřebné pro řízení činnosti vykonávané dodavatelským způsobem.*

(2) *Pracovníci pro řízení provozu jsou pracovníci znalí s vyšší kvalifikací, kteří:*

- splňují požadavky pro pracovníky uvedené v § 7 odst. 1 nebo v § 6 odst. 1,*
- mají alespoň nejkratší požadovanou praxi uvedenou v příloze 1,*
- prokázali složením další zkoušky v rozsahu stanoveném v § 14 odst. 1 znalosti potřebné pro řízení provozu.*

(3) *Zkoušky uvedené v odst. 1 a odst. 2 je povinná zajistit organizace; dále je povinná zajistit nejméně jednou za tři roky přezkoušení pracovníků pro řízení činnosti vykonávané dodavatelským způsobem a pracovníků pro řízení provozu.*

(4) *Zkoušení nebo přezkoušení provede organizací pověřená alespoň tříčlenná zkušební komise, jejíž nejméně dva členové musí mít kvalifikaci uvedenou v odst. 1 nebo § 9. Komise pořídí o zkoušení nebo přezkoušení zápis podepsaný jejími členy. O termínu a místě konání zkoušek nebo přezkoušení prokazatelně uvědomí příslušný orgán dozoru alespoň čtyři týdny před konáním zkoušky nebo přezkoušení. V téže lhůtě uvědomí i příslušnou organizační složku (závod) organizace pro rozvod elektrické energie, půjde-li o pracovníky pro řízení činnosti vykonávané dodavatelským způsobem nebo o pracovníky pro řízení provozu elektrických odběrných zařízení připojených přímo na zařízení veřejného rozvodu elektrické energie.*

Jde o nejvyšší kvalifikační stupeň zařazený do kategorie pracovníků znalých s vyšší kvalifikací.

Výběru těchto pracovníků ke zkouškám musí organizace věnovat největší pozornost, protože jde o pracovníky, kteří jsou po úspěš-

ně vykonané zkoušce organizací obvykle pověřování vedením všech pracovníků vykonávaných činnost na elektrických zařízeních v organizaci nebo jsou určeni jako zástupci těchto pověřených pracovníků (§ 12 odst. 4 Vyhlášky).

Stejně jako v případě pracovníků uvedených v § 7 musí být organizací ke zkouškám vybírání jen pracovníci s dostatečnou praxí (podle přílohy 1 Vyhlášky) na elektrickém zařízení příslušného druhu a napětí.

Vyhláška i v tomto případě připoustí možnost, aby organizace zařadila ke zkouškám i pracovníky pro samostatnou činnost (§ 6). Samozřejmě pokud mají dostatečnou praxi i znalosti.

Tito pracovníci mají při zkouškách podle § 14 Vyhlášky ověřovány znalosti s přihlédnutím k rozsahu dříve vykonaných zkoušek.

Pracovníci s touto kvalifikací jsou pak organizacemi obvykle pověřováni ve smyslu § 12 odst. 4 Vyhlášky vedením všech pracovníků organizace, jejichž kvalifikace je nejméně podle § 5, popř. vedením větší skupiny pracovníků, která vykonává činnost samostatně. Jde např. o dodavatelské činnosti, kdy má organizace několik takovýchto skupin pracovníků, kteří provádějí třeba i dlouhodobé montáže investičních celků (staveb) na různých místech zcela samostatně. Obdobný příklad by bylo možné aplikovat na výkon činnosti na vlastních zařízeních ve velkých organizacích. Je proto třeba, aby jejich znalosti byly z tohoto pohledu ověřovány.

Znalosti těchto pracovníků se obvykle ověřují mimo vlastní organizaci. Způsob, jakým bude zajištěno ověření znalostí těchto pracovníků, je vhodné dohodnout s nadřízenou organizací, pokud ovšem takováto organizační struktura existuje.

Nejvhodnější je ověření znalostí pracovníků komisí určenou touto nadřízenou organizací. Organizace tím získají pracovníky s ověřenými znalostmi, kteří pak jako členové zkušební komise mohou zajistit jednotné vykonávání zkoušek ve vlastní organizaci. Tím se rovněž dosáhne jednotného postupu ve všech podřízených organizacích.

O zkoušce nebo přezkoušení musí být ve stejné podobě jako v § 7 odst. 3 Vyhlášky zpravena kromě příslušného orgánu dozoru ještě příslušná organizační složka (závod) organizace pro rozvod elektrické energie. V poznámce k § 8 Vyhlášky je vysvětleno, že příslušnou složkou je např. organizace PRE apod. (aktualizováno autorem na současnou situaci) a ostatní další organizace zajišťující rozvod elektrické energie, vždy podle místní příslušnosti. Povinnost zúčastnit se zkoušek nebo přezkoušení není u orgánů dozoru a organizací pro rozvod elektrické energie závazná. Jde o ohlašovací povinnost a oni sami se rozhodnou podle svých zkušeností, zda se zúčastní.

§ 9 Pracovníci pro vykonávání revizí

(1) Pracovníci pro vykonávání revizí elektrických zařízení (dále jen revizní technici)

jsou pracovníci znalí s vyšší kvalifikací, kteří mají ukončené odborné vzdělání uvedené v přílohách 1 a 2, praxi uvedenou v příloze 1 a na žádost organizace složili zkoušku před některým z příslušných orgánů dozoru.

(2) Pro vykonávání zkoušek a přezkoušení revizních techniků platí zvláštní předpisy vydané příslušnými orgány dozoru.

Jde o zvláštní kvalifikační stupeň zařazený do skupiny pracovníků znalých s vyšší kvalifikací.

Zkouška těchto pracovníků se uskutečňuje na podkladě žádosti organizace u příslušného orgánu dozoru. Příslušným orgánem dozoru je třeba rozumět ten orgán dozoru, pod jehož dozorní pravomoc organizace spadá. Ověřování odborné způsobilosti pracovníků organizací se vykonává orgány dozoru jen v případech, kdy je pracovník v pracovním poměru s organizací a je nebo bude touto funkcí pověřen. Pravidla, která platí pro ověřování odborné způsobilosti pracovníků, je třeba si vždy ověřit u příslušného orgánu dozoru.

Pozn.:

V případě činnosti revizní technika, který není v pracovním poměru s organizací, je při požadavku na ověření znalostí a vydání osvědčení logicky interpretace Vyhlášky taková, že občan si může podat přihlášku sám, podniká-li jako OSVČ – viz vysvětlení v úvodu komentáře.

Pozor ještě na případy, kdy revizní technik bude revizní činnost vykonávat dodavatelským způsobem. Ve stanovených případech musí mít pro tuto dodavatelskou činnost vydáno ještě **oprávnění**. Oprávnění musí mít i organizace, které provádějí revize elektrických zařízení dodavatelským způsobem.

Vyhláškou Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 98/1982 Sb., byla platnost osvědčení revizních techniků elektrických zařízení vydaného před 1. lednem 1979 omezena do 30. června 1983. Nová osvědčení těmto revizním technikům byla vydávána na základě žádosti podané organizací u příslušného orgánu dozoru.

Bezprostředně po vydání Vyhlášky byla mezi jednotlivými orgány dozoru vypracována dohoda o vzájemném uznávání osvědčení revizních techniků. Jakmile pracovník organizace složil zkoušku u některého z příslušných orgánů dozoru, bylo mu automaticky uznáváno toto osvědčení na celém území republiky. Vždy však pouze pro elektrická zařízení příslušného druhu a napětí a třídy objektu uvedená v osvědčení, pokud ovšem nebyla platnost osvědčení příslušným orgánem dozoru omezena pouze pro specifické činnosti (přesně stanovená zařízení). V dohodě vznikla systematika označování osvědčení registračním číslem, ze kterého bylo ihned patrné, který orgán dozoru osvědčení vydal a jaký je rozsah oprávnění k výkonu revizí a zda jeho činnost není nějak omezena jen na oblast působnosti příslušného orgánu dozoru.

(pokračování)

www.eaton.cz

Inteligentní
přístup
v elektrotechnice

Každý den proudí elektrina do tisíců domácností, továren, dílen a veřejných budov. Naším posláním je pomoci tuto energii efektivně ovládat a řídit ve Váš prospěch.
Eaton Elektrotechnika

EATON

Powering Business Worldwide

